Kasvun polku -palveluverkkosuunnitelma

SIVLTK 11.11.2026 § 158

Sivistysjohtaja
Kasvatusjohtaja

Sotkamon kunnanhallitus päätti kokouksessaan 3.9.2024 (§ 148) käynnistää Kestävä kuntatalous -ohjelman ja kokouksessaan 19.11.2024 (§ 200, kohta 6) käynnistää Kasvatuksen kokonaisuus -selvityksen vuoden 2025 alussa. Kasvatuksen kokonaisuus -ohjausryhmä keräsi kevään 2025 aikana materiaalia palveluiden nykytilanteesta ja niiden tuottamisen malleista.

Tätä työtä jatkamaan Sotkamon kunnanhallitus on kokouksessaan 20.1.2026 (§ 14) päättänyt perustaa Kasvun polku -työryhmän, jonka tehtävänä on koostaa esitykset palveluiden tuottamisen malleista tulevaisuudessa. Työryhmä järjestää ja organisoi tarvittavat lisäselvitykset sekä informaatio- ja kuulemistilaisuudet palveluiden tuottamisen malleista ja vaihtoehdoista. Työryhmän tuli esitellä toimintasuunnitelma kunnanhallitukselle helmikuussa 2026. Esittely on tapahtunut kunnanhallituksen kokouksessa 17.3.2026.

Kasvun polku -työryhmä esitti kunnanhallitukselle, että työryhmää täydennetään pääluottamusedustajilla. Tämä oli perusteltua, koska selvitystyön jatkuessa arvioitiin eri vaihtoehtojen henkilöstövaikutuksia. Kunnanhallitus teki asiasta päätöksen 23.04.2026 (§ 75).

Työryhmä on valmistellut vuoteen 2037 ulottuvaa palveluverkkosuunnitelmaa. Suunnitelman tavoitteena on muodostaa pitkän aikavälin näkemys siitä, miten kunnan varhaiskasvatus-, perusopetus- ja vapaa-aikapalvelut voidaan järjestää tulevaisuudessa.

Palveluverkkosuunnitelma tarvitaan, koska lasten ja oppilaiden määrä vähenee ja osa kunnan käytössä olevista rakennuksista on elinkaarensa lopussa tai merkittävän peruskorjauksen tarpeessa. Perusopetusikäisten lasten määrän ennustetaan vähenevän Sotkamossa voimakkaasti tulevina vuosina. Vuoteen 2037 mennessä 7–15-vuotiaiden määrän arvioidaan laskevan noin kolmanneksella. Väestökehitys on yksi keskeisistä syistä palveluverkkosuunnitelman laatimiselle. Tarvitaan pitkän aikavälin suunnittelua, jotta palvelut voidaan järjestää laadukkaasti ja tarkoituksenmukaisesti myös tulevaisuudessa.

Palveluverkkosuunnitelma on pitkän aikavälin suunnitelma siitä, miten kunnan palveluja voidaan tulevaisuudessa tuottaa ja järjestää. Se kuvaa palveluverkon tavoitteita, kehittämissuuntia ja erilaisia vaihtoehtoja palvelujen järjestämiseksi tulevaisuudessa.

Palveluverkkosuunnitelma ei sisällä päätöksiä yksittäisten koulujen, päiväkotien tai muiden toimipaikkojen lakkauttamisesta. Mahdolliset

toimipaikkaverkkoa koskevat muutokset valmistellaan ja käsitellään myöhemmin erillisinä asioina osana kunnan päätöksentekoa. Samassa yhteydessä arvioidaan myös mahdolliset henkilöstövaikutukset osana kyseisten muutosten valmistelua ja päätöksentekoa.

Kunnanjohtajan päätöksellä (25.8.2026 § 10) on perustettu ennakkovaikutusten arviointiryhmä, johon ovat kuuluneet kunnanjohtaja, talousjohtaja, maaseutupäällikkö, viestintäasiantuntija, yritysasiantuntija, sivistysjohtaja, kasvatusjohtaja, koulukoordinaattori, nuorisotyön koordinaattori, aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattori, Salmelan koulun rehtori, tekninen johtaja, rakennuttajainsinööri sekä insinööri. Tarvittaessa ryhmä voi kutsua asiantuntijaksi kaavoittajan. Työryhmä on pitänyt kokouksen 8.9.2026. Ennakkovaikutusten arviointiin liittyvät työpajat on pidetty 29.9, 30.9., 1.10. ja 2.10.2026, joissa on valmisteltu laaja ennakkovaikutusten arviointi kaikista vaihtoehdoista.

Lasten Parlamentti on käsitellyt kokouksessaan 21.9.2026 unelmakoulun kriteereitä. Nuorisovaltuusto on laatinut omat unelmakoulun kriteerit kokouksessaan 3.9.2026 sekä luonut kokouksessaan 9.9.2026 kriteerit, jotka tulisi ottaa huomioon päätettäessä mahdollisista muutoksista palveluverkkoon. Lisäksi oppilailla on ollut mahdollisuus lähettää kannanottoja Sotkamon kunnan kirjaamoon.

Palveluverkkosuunnitelmaan liittyvät aineistot (palveluverkkosuunnitelma, vaihtoehtojen ennakkovaikutusten arvioinnit ja kuulemistilaisuuksien esitysmateriaali) ovat kotisivuilla: www.sotkamo.fi/kasvunpolku

Henkilöstölle on järjestetty info-tilaisuus 5.10.2026 ja heidän on ollut mahdollista vastata työntekijäkyselyyn 29.10.2026 kello 15.00 mennessä. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 37 ja ne ovat kokouksen oheismateriaalina.

Kuntalaisille on järjestetty esittelytilaisuudet kaikilla alakouluilla 5.10.-21.10.2026 välisenä aikana. Näistä tilaisuuksista oli ilmoitus Sotkamo-lehdessä 24.9.2026. Kuntalaiskysely on ollut auki 29.10.2026 kello 15.00 saakka ja vastauksia tuli yhteensä 167. Vastaukset ovat kokouksen oheismateriaalina.

Kirjallisia palautteita on voinut jättää kirjaamoon 5.11. kello 15.00 saakka osoitteeseen kirjaamo@sotkamo.fi. Palautteita tuli yhteensä 28 ja ne ovat kokouksen oheismateriaalina.

Vanhus- ja vammaisneuvostolle on esitelty palveluverkkosuunnitelma 29.10.2026 sekä hyvinvointijaostolle että tulevaisuusjaostolle 4.11.2026.

Päivitetty palveluverkkosuunnitelma sekä ennakkovaikutusten arvioinnit ovat liitteissä 1-5.

Lisätietoja asiasta antavat sivistysjohtaja Merja Ojalammi, puh. 044 750 2125 tai merja.ojalammi@sotkamo.fi sekä kasvatusjohtaja Ville Manninen, puh. 044 750 2298 tai ville.manninen@sotkamo.fi.

Sivistysjohtaja
Ehdotus

Sivistystoimen lautakunta tutustuu liitteisiin ja oheismateriaaleihin, keskustelee asiasta ja tekee päätöksen kokouksessa ehdottaen sitä edelleen kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Kokouksessa annettu ehdotus

Sotkamon sivistystoimen lautakunta tekee alla olevat päätökset ja ehdottaa niitä edelleen Sotkamon kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Sotkamon sivistystoimen lautakunta päättää hyväksyä palveluverkkosuunnitelman ja vaihtoehdon nro 2 seuraavin muutoksin:

rakennetaan uusi koulu Salmelaan vastaamaan 2030-luvun oppilasmäärää ja uudistuksessa huomioidaan vapaa-aikapalvelujen tilatarpeita; rakennuksen suunnittelu aloitetaan välittömästi,

pohjoisosan koulut, Pohjavaara ja Naapurivaara, yhdistetään 2027–2028 lukuvuoden alusta; koulujen yhdistämisestä aloitetaan oma prosessinsa välittömästi,

Vuokatin koululle rakennetaan käsityön kovien materiaalien tilat korvaamaan purettavia vanhoja kivikoulun tiloja; rakennuksen suunnittelu aloitetaan välittömästi,

Tenetin koululta mahdollisesti vapautuvien tilojen uusiokäyttöä 2030-luvulla varten perustetaan työryhmä,

lukuvuonna 2032–2033 on suunnitelman mukaan viisi alakoulua: Salmelan, Vuokatin, Leivolan, Kontinjoen ja yksi pohjoispuolen koulu, jonka jälkeen palveluverkon suunnittelua jatketaan siten, että v. 2037 alakouluja on suunnitelman mukaan kolme: Vuokatin, Salmelan ja Leivolan koulut,

jos koulun oppilasmäärä jää ennusteissa alle 30:n kahtena peräkkäisenä vuotena, aloitetaan viimeistään suunnittelu koulun yhdistymisestä muuhun kouluun/muihin kouluihin,

varhaiskasvatuksen osalta palveluverkon suunnittelua jatketaan,

henkilöstö- ja muuta resurssia tarkastellaan vuosittain.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kasvatusjohtaja Ville Manninen toimi asiantuntijana tämän asian käsittelyn aikana ja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Puheenjohtaja määräsi pidettäväksi tauon klo 18.38-18.48.

Otteet

Kunnanhallitus

KHALL 17.11.2026 § 181

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Kunnanhallitus

1) päättää omalta osaltaan hyväksyä palveluverkkosuunnitelman ja **vaihtoehdon nro 2 sivistystoimen lautakunnan ehdottamin muutoksin**:

- rakennetaan uusi koulu Salmelaan vastaamaan 2030-luvun oppilasmäärää ja uudistuksessa huomioidaan vapaa-aikapalvelujen tilatarpeita; rakennuksen suunnittelu aloitetaan välittömästi,
- pohjoisosan koulut, Pohjavaara ja Naapurivaara, yhdistetään 2027–2028 lukuvuoden alusta; koulujen yhdistämisestä aloitetaan oma prosessinsa välittömästi,
- Vuokatin koululle rakennetaan käsityön kovien materiaalien tilat korvaamaan purettavia vanhoja kivikoulun tiloja; rakennuksen suunnittelu aloitetaan välittömästi,
- Tenetin koululta mahdollisesti vapautuvien tilojen uusiokäyttöä 2030-luvulla varten perustetaan työryhmä,
- lukuvuonna 2032–2033 on suunnitelman mukaan viisi alakoulua: Salmelan, Vuokatin, Leivolan, Kontinjoen ja yksi pohjoispuolen koulu, jonka jälkeen palveluverkon suunnittelua jatketaan siten, että v. 2037 alakouluja on suunnitelman mukaan kolme: Vuokatin, Salmelan ja Leivolan koulut,
- jos koulun oppilasmäärä jää ennusteissa alle 30:n kahtena peräkkäisenä vuotena, aloitetaan viimeistään suunnittelu koulun yhdistymisestä muuhun kouluun/muihin kouluihin,
- varhaiskasvatuksen osalta palveluverkon suunnittelua jatketaan,
- henkilöstö- ja muuta resurssia tarkastellaan vuosittain.

2) esittää kunnanvaltuustolle palveluverkkosuunnitelman hyväksymistä sivistystoimen lautakunnan ehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus päättää tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Keskustelun kuluessa Marita Kaipainen ehdotti, että pohjoisosan koulut, Pohjavaara ja Naapurinvaara, yhdistetään 2028-2029 lukuvuoden alusta.

Puheenjohtaja totesi keskustelun Pohjavaaran ja Naapurinvaaran koulujen yhdistämisestä 2028-2029 lukuvuoden alusta päättyneeksi ja Marita Kaipaisen ehdotuksen rauenneen, koska ehdotusta ei kannatettu.

Keskustelun aikana Antti Kela teki kunnanjohtajan ehdotuksesta poikkeavan vastaehdotuksen, Sotkamon palveluverkon uudistaminen - talous ja opetuksen järjestäminen päätöksenteon lähtökohdaksi.

Keskustelun aikana luettu Antti Kelan vastaehdotus on kirjallisena pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi keskustelun Sotkamon palveluverkon uudistaminen - talous ja opetuksen järjestäminen päätöksenteon lähtökohdaksi päättyneeksi ja Antti Kelan vastaehdotuksen rauenneen, koska ehdotusta ei kannatettu.

Keskustelun jälkeen kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen.

Merkitään, että Antti Kela ilmoitti päätöksestä eriävän mielipiteen. Kirjalliset perustelut ovat pöytäkirjan liitteenä.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Jani Komulainen ilmoitti esteellisyydestä ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 17.50-19.42. Jani Komulainen on intressijäävi Vuokatin koulun johtajana.

Merkittiin pöytäkirjaan, että sivistysjohtaja Merja Ojalammi ja kasvatusjohtaja Ville Manninen olivat asiantuntijoina asian käsittelyn aikana ja poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Puheenjohtaja määräsi pidettäväksi tauon päätöksenteon jälkeen klo 19.43-20.00. Tauon jälkeen puheenjohtaja totesi, että ennen taukoa läsnäoleviksi merkityt henkilöt ovat edelleen kokouksessa. Marita Kaipainen siirtyi tauon aikana etäyhteydelle.

Ehdotus

Kunnanvaltuusto päättää hyväksyä palveluverkkosuunnitelman ja **vaihtoehdon nro 2 sivistystoimen lautakunnan ehdottamin muutoksin**:

- rakennetaan uusi koulu Salmelaan vastaamaan 2030-luvun oppilasmäärää ja uudistuksessa huomioidaan vapaa-aikapalvelujen tilatarpeita; rakennuksen suunnittelu aloitetaan välittömästi,
- pohjoisosan koulut, Pohjavaara ja Naapurivaara, yhdistetään 2027–2028 lukuvuoden alusta; koulujen yhdistämisestä aloitetaan oma prosessinsa välittömästi,
- Vuokatin koululle rakennetaan käsityön kovien materiaalien tilat korvaamaan purettavia vanhoja kivikoulun tiloja; rakennuksen suunnittelu aloitetaan välittömästi,
- Tenetin koululta mahdollisesti vapautuvien tilojen uusiokäyttöä 2030-luvulla varten perustetaan työryhmä,
- lukuvuonna 2032–2033 on suunnitelman mukaan viisi alakoulua: Salmelan, Vuokatin, Leivolan, Kontinjoen ja yksi pohjoispuolen koulu, jonka jälkeen palveluverkon suunnittelua jatketaan siten, että v. 2037 alakouluja on suunnitelman mukaan kolme: Vuokatin, Salmelan ja Leivolan koulut,
- jos koulun oppilasmäärä jää ennusteissa alle 30:n kahtena peräkkäisenä vuotena, aloitetaan viimeistään suunnittelu koulun yhdistymisestä muuhun kouluun/muihin kouluihin,
- varhaiskasvatuksen osalta palveluverkon suunnittelua jatketaan,
- henkilöstö- ja muuta resurssia tarkastellaan vuosittain.

Kunnanvaltuusto
Päätös